

Handläggare: Elisabet Andersson
Tfn: 08-508 08 022

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Remissvar till kommunstyrelsen angående översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatri

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som sitt remissyttrande till kommunstyrelsen.

Göran Månsson
Stadsdelsdirektör

Elisabet Andersson
verksamhetschef

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen avseende resursfördelningssystem för socialpsykiatri. Stadsledningskontoret (SLK) har utarbetat förslag till nytt resursfördelningssystem för individ- och familjeomsorgens vuxendel. De föreslår att vuxennyckeln delas upp så att det blir ett anslag till missbruksvård och ett anslag till socialpsykiatriska insatser. Fördelingsnycklarna ska vara så objektiva som möjligt och icke manipulerbara. Förändringarna föreslås gälla från och med den 1 januari 2006.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning är likhet med flera andra förvaltningar skeptisk till förslaget och anser inte att det innebär någon förbättring jämfört med nuvarande ordning. Förvaltningen gör bedömningen att de föreslagna variablerna inte korrelerar bättre med insatsbehoven och kostnaderna inom socialpsykiatri i staden.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom Individ och familj

Bakgrund

Kungsholmens stadsdelsnämnd har fått en remiss från kommunstyrelsen angående översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatri.

Ärendet har skickats på remiss till Socialtjänstnämnden och samtliga 18 stadsdelsnämnder.

Förvaltningens synpunkter

Medel till individ- och familjeomsorgens vuxenvård inklusive socialpsykiatri fördelas idag utifrån ett system som utgår från den sociala tyngden i olika områden (strukturvariabler) samt från alkohol- och narkotikarelaterade faktorer och vård inom psykiatri.

Det har framkommit synpunkter om att nuvarande variabler för resursfördelningssystemet korrelerar dåligt med de nuvarande kostnaderna inom socialpsykiatri. I förslaget framkommer förslag på nya variabler för resursfördelningssystemet. I den översyn som nu gjorts har SLK utgått från att det är de bokförda kostnaderna som avspeglar det verkliga behovet av insatser inom socialpsykiatri. Man har därför letat efter variabler som ger en bättre statistisk överensstämmelse med kostnaderna än vad de gamla variablerna gör. Utifrån denna statistiska analys föreslår SLK att det nya resursfördelningssystemet endast ska innehålla de tidigare strukturvariablerna:

- andel förtidspensionärer 25-64 år,
- andel ensamboende låginkomsttagare 30-64 år,
- andel vuxna med fler än 15 sjukdagar
- andel med låg utbildningsnivå 25-64 år.
- andel bostäder i allmännyttan (byts ut mot den tidigare strukturvariablen långtidsarbetslösa)

De variabler som är knutna till alkohol- och narkotikamissbruk samt till psykisk sjukdom tas bort.

Förvaltningen finner det märkligt att anslag till socialpsykiatri föreslås blir fördelade utan någon hänsyn till hur den psykiska ohälsan faktiskt ser ut i stadsdelarna. Meningen med fördelningsnycklar är att fördela de ekonomiska medlen efter de faktiska behoven hos befolkningen. Man kan då inte utgå från hur mycket pengar respektive stadsdelsförvaltning gör av med inom socialpsykiatri och sedan skapa fördelningsnycklar som så

DNR 2005-SID 6(6)

nära som möjligt ger detta resultat för fortsatt fördelning av pengar. Det blir helt enkelt ett cirkelresonemang - ju mer pengar man gör av med idag ju mer pengar får man framöver.

Angående den föreslagna variabeln ”andel bostäder i allmännyttan” så skriver man att det ”i bostadsområden med stor andel allmännyttiga bostäder finns en högre social tyngd”. I dag finns det ingen entydig evidens för att sociala faktorer och miljöfaktorer är de viktigaste bakomliggande faktorerna vid psykisk sjukdom.

Förvaltningen vill också poängtera att det är viktigt att följa upp om variablerna ger bäst underlag för medelstildelning. Då variablerna är avgörande för medelstildelningen är det önskvärt att göra en översyn och utvärdering av fördelningsnycklarna oftare än var 10:e år.

Aktuell situation i stadsdelen

I det nya förslaget skulle tio stadsdelar erhålla ökad kostnadsram och åtta få minskad kostnadsram. Kungsholmens stadsdelsnämnd skulle enligt det nya förslaget erhålla minskad kostnadsram med 3,8 mnkr och alltså ges den kraftigaste minskningen av kostnadsramen av samtliga stadsdelar.

För Kungsholmens stadsdelsförvaltning har kostnaderna ökat för boendestöd, sysselsättning och kontaktpersoner mellan åren 2002 och 2004. Kostnaderna för externa placeringar, på HVB och liknande, upptar årligen cirka hälften av enhetens totala budget, vilket motsvarar situationen på flera andra stadsdelar.

Den psykiska statusen hos invånarna torde vara en viktig indikator på socialpsykiatriska insatsbehov och det är önskvärt att det används i underlag till medelstildelning i staden. Stockholms läns landstings nyligen publicerade kunskapsunderlag ”befolkningens hälsa och behov av närsjukvård” konstaterar att ”andelen kvinnor som har nedsatt psykiskt välbefinnande är näst högst i länet” på Kungsholmen. Antalet faktiska psykiatriska öppenvårdsbesök per tusen invånare på Kungsholmen ligger 32 % över länsgenomsnittet samt att antalet faktiska slutenvårdstillfällen per tusen invånare på Kungsholmen ligger ca.5 % högre än länsgenomsnittet.

Landstingets kostnad per invånare för psykiatri är för Kungsholmen 2533 att jämföras med Enskede/Årsta 2143 och Östermalm 1674. Alla 18 stadsdelars genomsnitt är 2172. Kungsholmen och Enskede/Årsta ligger över stadsdelsgenomsnittet när det gäller kostnaden för psykiatri per invånare. Östermalm ligger långt under.

DNR 2005-SID 6(6)

I jämförelse med Enskede/Årsta (stadsdelen som får största ökningen +3.8 mnkr) kostar Landstingets psykiatri 361 kr/inv. mer på Kungsholmen och 859 kr/inv. mer än på Östermalm (som får ungefär samma fördelning +0.5 mnkr).

Psykiatrins andel av totalkostnaden för hälso/sjukvård ligger på Kungsholmen på 15% vilket är över stadsdelsgenomsnittet på 13%.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning stödjer förslaget att vuxennyckeln inom individ- och familjeomsorgen fördelas i två delar, omfattande dels missbrukarvården, dels socialpsykiatrin. Det styr på ett bättre sätt resurserna direkt till de två olika verksamheterna.

När man som i tjänsteutlåtandet genomgående söker efter samvariation mellan nuvarande kostnader och olika strukturvariabler så bortser man helt från att verksamheterna kan ha olika grad av kostnadseffektivitet.

Förvaltningen vill poängtera att det är av största vikt att fördelningsnycklarna är så objektiva och så lite manipulerbara som möjligt och att de tar hänsyn till kostnadsvariationer mellan stadsdelsnämnder som beror på skillnader i befolkningens behov av socialpsykiatriska stödinsatser. De föreslagna kriterierna uppfyller knappast dessa krav.

I tjänsteutlåtandet framgår att det är svårt att mäta vårdbehov p.g.a. psykisk ohälsa och att de tidigare psykindexvariablerna inte haft samvariation med stadens verksamhetskostnader. Förvaltningen ställer sig tveksam till att i de nya variablerna frångå psykindexvariabler. Många av de personer som söker sig till psykiatrins öppenvård och/eller blir inlagda för psykiatrisk slutenvård behöver hjälp från stadsdelarnas socialpsykiatriska enheter. Därför anser Förvaltningen att det i de nya variablerna bör finnas med någon form av psykindexvariabler, psykiska diagnoser eller psykiska symptom.

Förvaltningens förslag

Sammanfattningsvis bedömer stadsdelsförvaltningen att variablerna i det nya förslaget till beräkningsgrunder inte överensstämmer bättre med befolkningens behov av insatser från stadsdelarna än nuvarande variabler.

Förvaltningen anser att det i de nya variablerna bör finnas med någon form av psykindexvariabler, psykiatriska diagnoser eller psykiatriska symptom. Även om de variablerna bedömts vara svåra att samvariera med stadens kostnader så är det nödvändigt att arbetet fortsätter med att finna former för det. Förvaltningen anser också att man inte kan bortse från de olika verksamheternas olika grad av kostnadseffektivitet och att det därför är fel utgångspunkt att försöka finna samvariation mellan verksamheternas

DNR 2005-SID 6(6)

kostnader och olika variabler och index. Dessutom finns det idag, som man påpekar i tjänsteutlåtandet, ” betydande brister vad gäller inrapporteringen i paraplysystemet”. Stadsdelsförvaltningarna handlägger dessutom kostnader för t.ex. ”personer med komplexa vårdbehov” på ett icke enhetligt sätt idag och det för med sig att det är svårt att få en rättvis bild av kostnaderna för socialpsykiatriska insatser. De omfattande kostnaderna för insatser till gruppen med komplexa vårdbehov finns för Kungsholmen i huvudsak redovisade i vuxenmodulen i Paraplyet och är därmed inte redovisade i den statistik som ligger till grund för SLK:s förslag till ny fördelningsnyckel.

Sammanfattningsvis finner förvaltningen att SLK:s förslag har mycket stora brister. Särskilt märkligt är att man föreslår ett specifikt fördelnings-system för socialpsykiatrin, där ingen som helst hänsyn tas till faktorn psykisk ohälsa. Syftet med att ha ett specifikt system måste ju vara att just denna målgrupps behov avspeglas i nyckeln. Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden ska avstyrka förslaget till fördelningsnyckel.

Bilaga

1. Remiss från kommunstyrelsen.

Tjänsteutlåtande Dnr 325-1700/2005 Stadsledningskontoret
Finansavdelningen ”Översyn av resursfördelningssystem för socialpsykiatrin”.